

Въ съгласие съ това мнение на болшинството, комитетътъ определи: Учредителниятъ читалищенъ конгресъ да се състои на 12, 13 и 14 априлъ 1911 г. въ салона на д-во „Славянска беседа“ въ гр. София. Направиха се съобщенията до читалищата и едновременно бѣ пратенъ за проучване изработения отъ комитета проекто уставъ; едновременно бѣ съобщено за сведение дневния редъ на конгреса и правилника за неговия вътрешенъ редъ.

На 12 априлъ 1911 г. въ салона на д-во „Славянска беседа“ въ София, 10 часа сутринъта, бѣ откритъ първия учредителенъ читалищенъ конгресъ. Ето на кратко извадки отъ протоколитъ на тоя конгресъ.

„На 12 априлъ т. г. въ 10 ч. сутринъта всички делегати на учредителния читалищенъ конгресъ си заеха мѣстата. Председателътъ на „Временния комитетъ за читалищното съюзяване“ г. Ст. Гидиковъ заяви въ конгреса, че, споредъ „програмата на първото заседание на учредителния читалищенъ конгресъ“, г. министърътъ на Народната просвѣта ще открие конгреса, комуто даде думата.

С. С. Бобчевъ. Г-да делегати!

Приехъ на драго сърдце поканата да се намѣря тукъ, въ вашата срѣда въ момента, когато вие пристѣпвате къмъ осъществление на една прекрасна мисль, на единъ планъ отъ високо културно значение. Съ туй изпълнявамъ не само единъ формаленъ дългъ, но и едно веление на моето сърдце. Читалищното дѣло и плодотворната деятельность на тия културно-просвѣтени учреждения ми сж познати отдавна — отъ преди 40 и повече години. Следъ монастиритъ и черкитъ, които разнесоха първата блага вѣсть на народното събуждане следъ килиитъ, метохи и еснафски лонжи, това сж школата и читалищата, които у насъ играха най-видна роль въ просвѣтно-културно отношение.

Идеята за съюзяване на читалищата не е нова. Тя се е налагала отъ необходимостта и донѣкжде — фактически — тя е съществувала преди 40 години.

Нашитъ читалища отъ до освобождението имаха единъ стожеръ, около който се завъртваше тѣхната деятельность, — този стожеръ бѣ Цариградското читалище — огнище, изъ което се изкарваха лъчи, озаряващи и стоплящи тъмнитъ въ онова време срѣди. Тѣзи читалища имаха и свой органъ сп. „читалище“, подържано отъ лептата на всички.

Читалищата ни не сж излишни и въ ново време, — тѣ сж играли и има да играятъ важна културно-просвѣтителна роль въ нашенско. И вие правите много хубаво, че пристѣпвате къмъ организирането, обединяването, съюзяването на нашитъ читалища. За достигането на вашата задача, вие ще имате съчувствията и съдействията на държавата и правителството — вѣрвамъ на всѣко правителство.

Това, което бихъ желалъ да видя, че е обѣрнало по-особено вашето внимание, което е добро да се подчертае въ вашия уставъ на читалищенъ съюзъ, то е пунктъ К. отъ чл. 2, който пунктъ би трѣбвало да се развие, като обема изрично народнитъ четения, народния университетъ, като срѣдста за достигане задачитъ на съюза. На първо време е желателно щото въ всички окръжни градове и други главни центрове, дето има читалища, тѣ, въ задружна работа съ учителскитъ и други интеллигентни сили, да органи-